

BEN ZEHRA 'KENDİ YOLUNU AÇAN BİR KADININ HİKAYESİ'

Zehra Söylemez

BEN ZEHRA
'KENDİ YOLUNU AÇAN BİR
KADININ HİKAYESİ'

Tilki Kitap®

www.tilkikitap.com

tilki@matbumedya.com

0850 304 22 03

Yayıncı Sertifika No 28740

Genel Müdür: Emrah Çelik

Editör: Tuba Aslantaş

Sayfa Tasarım: Yusuf Efe Civelez

Kapak Tasarım: Tekin Parmaksız

Kitappad
com

Kitaplobi
com

Kitapşeyleri
com

1. Basım, İstanbul, Ağustos 2026

ISBN: 978-625-3600-06-8

Tilki Kitap Matbaa / İstanbul

Matbaa Sertifika No: 48138

Eserin tüm telif hakları yazara aittir. Yazar, bu baskı için basım-satış-dağıtım-tanıtım haklarını Tilki Kitap'a devretmiştir. Yazar, eserin kapak dahil içeriğindeki tüm materyallerin (metin, görsel öge, tablo...) yasal ve fikri sorumluluğunu kabul etmiştir. Tilki Kitap'ın kurumsal görüşü olmayabilir.

Zehra Söylemez

YAZAR HAKKINDA

Zehra Söylemez, 20 Nisan 1975'te Konya'nın Taşkent ilçesine bağlı Avşar köyünde dünyaya geldi. Çocukluğu, köy hayatının zorlu şartları içinde geçti. İlkokuldan sonra eğitimine devam edemedi. Genç yaşta evlendi, iki çocuk annesi oldu ve hayatı boyunca birçok kez yeniden başlamak zorunda kaldı.

Hastalıklarla, yoksullukla, yalnızlıkla ve geçim mücadelesiyle karşılaştı. Bir dönem tedavi masraflarını karşılayabilmek için iki dikiş makinesiyle Büşra Çanta'yı kurdu. Küçük bir mahalle dükkânında başlayan işi zamanla büyüdü; sanayiye, farklı şehirlere ve ülke dışına uzanan bir ticaret hayatına dönüştü.

Kadınlara evlerinde çalışma imkânı sağladı, yıllarca kendi emeğiyle işini ayakta tuttu ve sonunda Antalya'da kuyumculuk sektöründe faaliyet göstermeye başladı. Yıllar içinde iş hayatındaki çalışmaları nedeniyle “7 Bölge 7 Başarılı Kadın” projesinde İç Anadolu Bölgesi'nin başarılı iş kadınlarından biri seçilerek plaketle onurlandırıldı.

Ancak Zehra Söylemez için asıl başarı, bütün bunların sonunda hâlâ kendi ayaklarının üzerinde durabilmiş olmaktır. Bu kitabı, hayatında yaşadıklarını olduğu gibi anlatmak, geride bıraktığı yıllara dönüp bakmak ve belki de kendisi gibi kendi yolunu açmaya çalışan kadınlara “yeniden başlamak her zaman mümkündür” diyebilmek için yazdı.

BÖLÜM 1

TOROSLARIN ETEĞİNDE BİR ÇOCUK

20 Nisan 1975

Bahar, Torosların yamaçlarına ağır ağır iniyordu. Dağların kuytularında kıştan kalma serinlik hâlâ hissedilse de güneş, taşların ve toprağın üzerine daha sıcak düşmeye başlamıştı. Aylar boyunca soğğun altında susan toprak uyanıyor; otlar, ağaçlar ve kır çiçekleri yeni bir mevsimin gelişini sessizce haber veriyordu.

Konya'nın Taşkent ilçesine bağlı Avşar köyünde ise hayat, her zamanki düzeni içinde akıp gidiyordu. Gün doğmadan uyanılmış, ahırların kapıları açılmış, hayvanların yemleri verilmişti. Tarlalarda yapılacak işler, evlerde hazırlanacak yemekler, taşınacak sular ve tamamlanması gereken sayısız görev vardı. Köyde zaman, saatlerin gösterdiği rakamlardan çok yapılacak işlerle ölçülürdü.

İşte o gün, köyün mütevazı evlerinden birinde bir kız çocuğu dünyaya geldi.

Adını **Zehra** koydular.

Zehra, Fatma ile Hidayet'in üçüncü ve son çocuğuydu. Ondan önce ağabeyi Ahmet ve ablası Fatıma dünyaya gelmişti. Ailenin en küçüğü olarak açtı gözlerini hayata; kendisinden önce kurulmuş bir düzenin, paylaşılmış yoksunlukların ve çoktan başlamış bir mücadelenin içine doğdu. Dünyaya gel-

diği ev, dönemin Anadolu köylerinde sıkça rastlanan yapılardandı. Alt katında hayvanların barındığı bir ahır, üst katında ise ailenin yaşadığı odalar bulunuyordu. İnsanlarla hayvanlar, aynı çatının altında birbirine karışan bir hayatı paylaşıyordu. Geceleri ahırdan yükselen sesler döşemelerin arasından duyulur, sabahın ilk hareketliliği yine oradan başlardı. Kışın ayazı duvarların arasına sızar, yazın sıcaklığı odaların içine çökerdi. Yağmur yağdığında yalnızca toprak değil, evin içinde yaşayanların umutları da canlanırdı. Yağmurun gecikmesi ise yaklaşan bir sıkıntının habercisiydi. Çünkü bu evde mevsimler yalnızca havayı değil, sofraya konacak ekmeği de belirlerdi.

Ailenin geçimi çiftçilikten sağlanıyordu. Toprak, yalnızca üzerinde yaşanan yer değildi; ekmekti, umuttu, yarındı. Hayvanlar yalnızca evin alt katında yaşayan canlılar değil, ailenin geçimiydi. Emek ise hayatın değişmeyen, kimsenin kaçamadığı gerçeği idi.

Babası Hidayet, ailesine daha iyi şartlar sağlayabilmek için zaman zaman köyden ayrılır, şehir dışında çalışmaya giderdi. Onun yokluğu evin içinde sessiz bir boşluk bıraksa da bu gidişler, geçim mücadelesinin doğal bir parçası olarak kabul edilirdi. Zehra'nın çocukluk hafızasında baba, çoğu zaman çalışmak, uzaklara gitmek ve eve ekmek getirmekle özdeşleşecekti. Evin, çocukların ve günlük hayatın yükü ise büyük ölçüde annesi Fatma'nın omuzlarındaydı. Fatma için gün, henüz ortalık aydınlanmadan başlar; yemek, temizlik, hayvanlar, tarla ve çocuklarla devam ederdi. Yorulmak, dinlenmek için yeterli bir sebep sayılmazdı. Çünkü köy hayatında bir iş bittiğinde, sırada mutlaka bir başkası beklerdi.

Bu evde hayat, duygulardan çok sorumlulukların çevresinde şekilleniyordu. Geçim kaygısının ve bitmek bilmeyen işle-

rin arasında insanlar sevgilerini uzun cümlelerle anlatmazdı. Şefkat bazen sıcak tutulan bir tandır ekmeğinde, bazen sessizce onarılan bir giyside, bazen de sofrada çocuğa ayrılan son lokmada saklıydı. Sevgi vardı belki; fakat çoğu zaman adı konulmazdı. Bazen bir bakışla, bazen tamamlanan bir işle gösterilirdi. Bazen de hayatın telaşı içinde hiç gösterilemeden insanın içinde kalırdı. Zehra, işte böyle bir dünyanın içine doğdu.

Henüz yürümeyi öğrenmeden toprağın kokusunu tanıyacak, konuşmayı öğrenmeden çalışan insanların seslerini duyacaktı. Çocukluğunun ilk yıllarından itibaren hayatın herkese aynı kolaylıkla davranmadığını fark edeceği bir çevrede büyüyecekti. O günlerde hiç kimse geleceğin neler getireceğini bilmiyordu. Hiç kimse, Torosların eteklerindeki bu küçük köyde dünyaya gelen sessiz kızın bir gün hangi yollara düşeceğini, hangi kapıları kendi elleriyle açacağını, kaç kez yıkılıp yeniden ayağa kalkacağını bilmiyordu. Onu bekleyen ayrılıklardan, mücadelelerden, sevinçlerden ve içinde taşıyacağı kırgınlıklardan kimsenin haberi yoktu. O, henüz annesinin kollarında, dünyaya yeni gelmiş bir çocuktu. Fakat hikâyesi çoktan başlamıştı.

Zehra'nın hikâyesi; Torosların eteklerinde, toprağın ve emeğin hayatı belirlediği küçük bir köyde, ahırın üzerindeki mütevazı bir evde aldığı ilk nefesle başlamıştı.

BÖLÜM 2

TOPRAĞIN ÖĞRETTİKLERİ

Zehra'nın çocukluğu, dışarıdan bakıldığında Torosların eteklerinde büyüyen herhangi bir köy çocuğunun hayatından çok da farklı görünmüyordu. Aynı toprak yollar, aynı taş evler, aynı mevsim döngüsü... İlkbaharda filizlenen ekinler, yaz sıcağında uzayan tarla günleri, sonbaharda telaşla tamamlanan işler ve kışın evlere çekilen hayat... Fakat insanı biçimlendiren şey, çoğu zaman büyük olaylardan çok kimsenin üzerinde durmadığı küçük ayrıntılardı. Zehra'yı büyüten de bu ayrıntılar olacaktı.

O yıllarda köylerde çocukluk, bugünkü anlamıyla yalnızca oyun oynamak, gezmek ya da hayal kurmak demek değildi. Çocuk, evin bir ferdi olduğu kadar işin de bir parçasıydı. Eli bir işe uzanabildiği, bir yükü taşıyabildiği ya da söyleneni anlayabildiği andan itibaren sorumluluk almaya başladığı. Özellikle kız çocuklarının önünde daha dar bir yol vardı. Erkek çocuklarının okuması, meslek sahibi olması ve aileye ileride destek olması önemli görülürken kızların uzun yıllar eğitim alması çoğu aile için gerekli sayılmazdı. Onlardan beklenen; ev işlerini öğrenmeleri, annelerine yardım etmeleri ve zamanı geldiğinde kendi yuvalarını kurmalarıydı. Zehra da bu anlayışın hayatın doğal kuralı gibi kabul edildiği yıllarda büyüdü.

İlkokula başladı. Köy okulunun sıralarında birkaç yıl geçirdi. Derslerinde öne çıkan, her soruya cevap veren ya da adı

başarıyla anılan öğrencilerden biri değildi. Rakamlar ve kitaplar, onun dünyasında güçlü bir yer edinmemişti. Yine de öğretmenleri onu severdi. Çünkü Zehra, sessizliğinin ardında kendine özgü bir sıcaklık taşıyordu. Gösterişsizdi, içtendi. Öğretmenlerine saygıyla yaklaşır, arkadaşları arasında kavga çıkarmamaya çalışırdı. Belki okul hayatında notlarıyla iz bırakmadı ama insanlar üzerinde bıraktığı ilk izlenim daha o yaşlarda belli olmaya başlamıştı. Onu sevdiren şey, bildiklerinden çok nasıl biri olduğuydu.

İlkokul bittiğinde eğitim hayatı da sona erdi. Bu karar, Zehra'ya uzun uzun açıklanmadı. Geleceği üzerine oturulup konuşulmadı. Ona hangi mesleği istediği, neye yeteneği olduğu ya da okumaya devam etmek isteyip istemediği sorulmadı. Köyün düzeni içinde olması gereken olmuştu. Okul bitmiş, sıra hayata gelmişti. Defterler, kitaplar ve kurşun kalemler bir kenara bırakıldı. Sabahları okul yoluna değil, tarlaya ya da dağa doğru yürümeye başladı. Keçiler otlatılacak, bahçedeki işler tamamlanacak, ekinlerin durumu kontrol edilecek, eve döndüğünde yapılacak başka bir iş bulunacaktı. Zehra'nın çocukluğu, ders ziliyle değil güneşin doğuşuyla başlayıp batışıyla sona eren bir düzene bağlandı.

Ablası Fatıma, tarla ve bahçe işlerini pek sevmezdi. Güneşin altında saatlerce kalmak, toprağın içinde çalışmak, hayvanların peşinden yürümek ona ağır gelirdi. Bu yüzden çoğu zaman annesi Fatma'nın yanında kalırdı. Evin temizliğine yardım eder, yemek hazırlanırken elinden geleni yapar, günlük düzenin sürmesine katkıda bulunurdu. Zehra'nın yolu ise daha çok babasına çıkardı. Babası Hidayet tarlaya gideceği zaman Zehra da onun peşine takılırdı. Bazen elinde küçük bir kap, bazen taşıyabileceği kadar hafif bir araç olurdu. Yol uzun-

sa yorulur, güneş yakıcıysa yüzü kızarırdı. Yine de iş bitmeden dönülmezdi. Toprak sabır isterdi. Ekin, insanın yorgunluğunu önemsemezdi. Hayvanlar acıktığında beklemez, tarladaki iş ertesi güne bırakıldığında kendiliğinden tamamlanmazdı. Zehra bunları birinin uzun uzun anlatmasıyla değil, yaşayarak öğrendi. O yaşlarda yaptığı şeyin fedakârlık olduğunu düşünmüyordu. Çocukluğundan vazgeçtiğinin de farkında değildi. Köyde herkes çalışıyor, herkes hayatın bir ucundan tutuyordu. Zehra da bunun dünyanın değişmez düzeni olduğuna inanıyordu.

Fakat onun içinde, diğer çocuklardan biraz farklı işleyen bir taraf vardı. Daha küçük yaşlarda para kazanmanın verdiği heyecanı keşfetmişti. Keçileri otlatmak için dağlara çıktığında yalnızca hayvanların peşinden gitmezdi. Çevresine dikkatle bakar, toprağın üzerinde yetişen farklı otları, küçük bitkileri ve ilgisini çeken tomurcukları toplardı. Köye dışarıdan biri geldiğinde topladıklarını göstermeye çalışırdı. Bazen karşılığında birkaç kuruş alırdı. Ne kadar kâr ettiğini hesaplayacak yaşta değildi. Zaten onu heyecanlandıran da paranın miktarı değildi. Kendi bulduğu, topladığı ve hazırladığı bir şeyin başka biri tarafından değerli görülmesi hoşuna gidiyordu. Eline geçen birkaç bozuk parayı avucunda sımsıkı tutar, ağırlığını hissederdi. O küçücük kazanç, yalnızca para değildi. Kendi emeğinin karşılığını alabildiğini gösteren ilk işaretti.

İleride hayatının pek çok döneminde ortaya çıkacak girişimci ruhunun ilk kıpırtıları, belki de o dağ yollarında başlamıştı. Yıllar sonra farklı şehirlerde, bilmediği yollarda ve bambaşka ticaretlerin içinde cesaretle ilerleyen kadın, ilk alışverişini henüz küçük bir kızken Torosların yamaçlarında yapıyordu. Fakat çocukluk dünyası da her zaman adil değildi.

Kazandığı paralar çoğu zaman uzun süre Zehra'nın cebinde kalmazdı. Ablası Fatıma bazen onu kandırır, elindekileri alırdı. Birkaç tatlı sözle, gerçekleşmeyecek bir vaatle ya da ablalık otoritesinin verdiği rahatlıkla küçük kardeşinin kazancına el koyardı. Zehra, bunun haksızlık olduğunu hissedirdi. İçine bir öfke oturur, avuçlarında tuttuğu paraların yokluğunu uzun süre unutamazdı. Fakat ablasına karşı çıkmak, hakkını geri istemek ya da sesini yükseltmek kolay değildi. Çoğu zaman susar, kırgınlığını içinde taşırdı. Yıllar sonra bu anıları gülümseyerek anlatacaktı. Çocuklukta yaşanan bazı kırgınlıklar, zaman geçtikçe hikâyeye dönüşürdü. Fakat o günlerde bunların hiçbirisi komik değildi. Küçük bir çocuk için elinden alınan birkaç kuruş, bazen bütün emeğinin değersiz sayılması demekti.

Köyün önemli geçim kaynaklarından biri de halıcılıktı. Tarla işlerinin azaldığı günlerde, özellikle kış aylarında, köyün kızları halı tezgâhlarının başında toplanırdı. Dışarıda ayaz hüküm sürerken evlerin içinde renkli ipler, sık düğümler ve durmadan çalışan eller vardı. Halı dokumak, uzaktan bakıldığında sakın bir iş gibi görünürdü. Oysa saatlerce aynı yerde oturmayı, gözlerini desenden ayırmamayı ve ellerini aynı düzen içinde hareket ettirmeyi gerektirirdi. Bir yanlış ilmek, bütün desenin bozulmasına neden olabilirdi. Her renk sırasını bekler, her düğüm yerini bulurdu. Zehra da ablası Fatıma'yla birlikte tezgâhın başına geçerdi. Yan yana oturur, önlerindeki örneğe bakarak ipleri seçer, düğümleri sıkar ve fazlalıkları keserlerdi. Küçük elleri bir süre sonra sertleşir, parmakları yorulurdu. Yine de tezgâhın başından kalkmak için işin tamamlanması gerekirdi. Dokunan şey yalnızca bir halı değildi. Her ilmek, evin bir ihtiyacına dönüşecekti. Belki una, şekere, giysiye ya da ödenmesi gereken bir borca... Halı tamamlandığında-

da babası Hidayet onu götürüp satar, elde edilen para ailenin geçimine eklenirdi. Zehra, dokuduğu halının hangi eve serildiğini hiçbir zaman bilmezdi. Desenlerinin üzerinde kimlerin yürüdüğünü, hangi çocukların oynadığını, hangi odanın duvarlarını süslediğini görmezdi. Onun bildiği tek şey, ellerinden çıkan emeğin evlerine ekmek olarak geri döndüğüydü.

Çocukluk yılları; okul sıralarıyla tarlalar, dağ yollarıyla keçiler, renkli iplerle halı tezgâhları arasında geçti. Belki uzun uzun hayal kurmaya vakti olmadı. Belki kimse ona büyüyünce ne olmak istediğini sormadı. Belki o da geleceğin bugünden çok farklı olabileceğini henüz düşünemedi. Ama farkında olmadan hayatının en önemli derslerini öğreniyordu. Çalışmayı, üretmeyi, beklemeyi ve elindekinin kıymetini bilmeyi...

Toprak ona her şeyin bir zamanı olduğunu öğretti. Tohumu attığın gün ürünü alamayacağını, emek vermeden hiçbir şeyin büyümeyeceğini gösterdi. Halı tezgâhı sabrı öğretti; dağ yolları dayanıklılığı, elinde tuttuğu birkaç bozuk para ise kendi gücüyle bir şey kazanmanın nasıl bir duygu olduğunu... Hayat, Zehra'ya daha çocukken ilk kuralını öğretmişti: Bir şey elde etmek istiyorsan önce onun için emek vermeliydin.

BÖLÜM 3

YARIM KALAN YOL

Yıllar ilerledikçe çocukluk, fark edilmeden Zehra'nın gerisinde kalmaya başladı. Önce ablası Fatıma evlendi. Ardından ağabeyi Ahmet kendi yuvasını kurdu. Bir zamanlar aynı sofranın çevresinde toplanan aile yavaş yavaş dağılıyor, evin alışılmış sesleri azalıyordu. Odalar aynıydı, eşyalar aynı yerlerinde duruyordu fakat evin havası değişmişti. Zehra artık ailenin en küçük çocuğu olmanın rahatlığını değil, evde kalan kız olmanın sorumluluğunu taşıyordu. Yapılacak işlerin daha büyük bir kısmı ona düşüyor, annesi Fatma'nın yanında daha fazla vakit geçiriyordu. Çocukken babasının peşinden tarlaya giden, keçileri otlatan, halı tezgâhının başında saatlerce çalışan Zehra için sorumluluk yeni değildi. Yine de büyümek, yalnızca daha çok çalışmak anlamına gelmiyordu. İnsan büyüdükçe kendisinden beklenenlerin sınırları da değişiyordu.

Ağabeyi Ahmet köyde imamlık yapıyordu. Sessiz, içine kapanık, gerektiğinden fazlasını konuşmayan biriydi. Duygularını kolayca belli etmez, doğru bildiği konularda taviz vermemeye çalışırdı. Annesi Fatma da inancına sıkı sıkıya bağlıydı. Dinî kurallar, onun için hayatın bir bölümünü değil, bütünü düzenleyen temel ölçülerdi. Evde neyin uygun, neyin yanlış olduğu çoğu zaman bu hassasiyetlere göre belirlenirdi. Zehra da çocukluğundan beri bu dünyanın içinde büyümüş, sorgulamadan uyulması beklenen kuralları hayatın doğal düzeni

olarak öğrenmişti. Fakat bazı olaylar vardır; yaşandığı sırada küçük görünür, yıllar sonra bile insanın içinde aynı yere dokunur. Zehra'nın kırmızı çorapları da böyle bir hatıraydı. Bir gün, rengini beğendiği kırmızı çoraplarını giymişti. Belki onları seçerken üzerinde uzun uzun düşünmemiştir. Çocuk aklıyla yalnızca parlak ve güzel bulmuş, ayaklarına geçirdiğinde kendini iyi hissetmişti. Fakat annesiyle ağabeyi çorapları uygun bulmadı. Onu sert bir şekilde uyardılar. Söylenen sözlerin çoğu zamanla silindi. Kim önce konuşmuştu, sesler ne kadar yükselmişti, Zehra başını önüne mi eğmişti, yoksa gözlerini kaçırarak susmuş muydu; bunların hiçbirini hafızasında bütün açıklığıyla kalmadı. Ama hissettiği utanç kaldı. Bir de küçücük bir renk tercihinin bile kendisine ait olamayacağını fark etmenin burukluğu... Yetişkinlerin birkaç dakika sonra unutabileceği bir olay, çocukların içinde yıllarca yaşayabilir. Çünkü çocuk kalbi, olayların büyüklüğünü sonuçlarıyla değil, kendisine hissettirdikleriyle ölçer. Kırmızı çorap sıradan bir eşya olarak kaldı. O günün kırılganlığı ise Zehra'nın içinde sessizce yerini aldı.

Aradan zaman geçti. Ailesi, onun dinî eğitim almasını istiyordu. Bunun üzerine Zehra, köyünden ayrılarak yatılı bir Kur'an kursuna gönderildi. Bu ayrılış, onun hayatında ilk kez alıştığı dünyanın dışına çıkması demekti. Doğduğu günden beri Torosların eteklerindeki aynı köyde yaşamıştı. Bildiği yollar tarlalara, bahçelere ve dağ yamaçlarına uzanıyordu. Tanıdığı yüzler ailesine, akrabalarına ve köylülere aitti. Şimdi ise ailesinden uzakta, yabancı insanların arasında, kuralları önceden belirlenmiş bambaşka bir düzenin içine giriyordu. Yatılı hayatın kendine özgü zorlukları vardı. Belirli saatlerde uyanılıyor, derslere giriliyor, görevler yerine getiriliyor ve herkesin aynı düzene uyması bekleniyordu. Fakat Zehra, zorlukların karşı-

sında uzun süre şaşkın kalan biri değildi. Kısa sürede ortama uyum sağladı.

Köyde sessizliğiyle bilinen Zehra'nın başka bir yönü burada ortaya çıktı. Sorumluluklarını aksatmıyor, kendisine verilen görevleri titizlikle yerine getiriyordu. Derslerine düzenli çalışıyor, anlatılanları dikkatle dinliyor, eksiklerini tamamlamak için çaba gösteriyordu. İlkokul yıllarında ders başarısıyla öne çıkmayan Zehra, Kur'an kursunda başarılı bir öğrenciye dönüşmüştü. Belki değişen yalnızca dersler değildi. Belki ilk kez kendisinden bir şey başarması bekleniyor, gösterdiği çabanın karşılığı açıkça veriliyordu. Köyde yaptığı işler hayatın zorunluluğuydu; tarlaya gitmesi, hayvanlarla ilgilenmesi, halı dokuması zaten yapması gerekenler arasında sayılıyordu. Burada ise emeği fark ediliyor, başarısı söze dökülüyor ve kendisine güven duyuluyordu. Hocaları onu seviyordu. Arkadaşları arasında saygı görüyordu. Zamanla yalnızca çalışkanlığıyla değil, düzeni sağlayabilmesi ve kendisine verilen sorumlulukları ciddiyetle taşımasıyla da dikkat çekti. Gösterdiği disiplinin ardından kursun disiplin başkanlığı görevi ona verildi. Bu görev, yalnızca kurallara uyulmasını takip etmek değildi. Hocalarının ona güvendiğinin bir işaretiydi. Zehra, hayatında belki de ilk kez insanların gözünde sadece bir evin küçük kızı, tarlada çalışan bir çocuk ya da halı tezgâhına oturan genç bir kız değildi. Kendisine görev verilebilen, sözüne güvenilen, başarılı olduğu kabul edilen biriydi. Bu duygu ona iyi geldi. Yıllardır içinde taşıdığı çalışkanlığın ve dayanıklılığın, köyün dışında da bir karşılığı olduğunu görüyordu. Kendi gücünü ilk kez başka bir pencereden fark etmeye başlamıştı.

Önünde yeni bir hayat ihtimali belirdi. Eğitimini tamamladığında hoca olabilecekti. Belki bir gün başka genç kızlara

ders verecek, onların karşısında bilgisiyle ve emeğiyle ayakta duracaktı. Belki ailesinin ve köyünün kendisine çizdiği sınırların ötesinde bir hayat kurabilecekti. Kendi kazancını elde edecek, başkalarına fayda sağlayacak ve kendisine ait bir yer edinecekti. Bu ihtimal, Zehra'nın hayatında ilk kez geleceğin başka türlü olabileceğini gösteriyordu. Yol açılmıştı. Üstelik yolun sonuna çok az kalmıştı. Eğitiminin son yılına girmişti. Hedefi artık uzakta değildi. Bir yıl daha dayanacak, yıllardır verdiği emeğin karşılığını alacaktı.

Tam o sırada köyden gelen bir haber, her şeyi değiştirdi. Annesi Fatma hastalanmıştı. Evde yapılacak işler vardı. Fatma'nın yanında duracak, ona yardım edecek birine ihtiyaç duyuluyordu. Ağabeyi ve ablası kendi yuvalarını kurmuştu. Bu durumda eve dönmesi gereken kişinin Zehra olduğu düşünüldü. Aile, kursa devam etmesini istemedi. Hocaları karara karşı çıktı. Başarılı bir öğrencinin eğitimini yarıda bırakmasını doğru bulmuyorlardı. Zehra'nın son yılına geldiğini, çok az zamanı kaldığını ve eğitimini tamamladığında iyi bir hoca olabileceğini söylediler. Ailesiyle konuşmaya, onları kararlarından vazgeçirmeye çalıştılar. Fakat evde verilen karar değişmedi. Zehra'nın dönmesi gerekiyordu.

Ona ne istediği sorulmadı. Bir yıl daha kalmak isteyip istemediği, yarım kalan eğitimin içinde nasıl bir acı bırakacağı konuşulmadı. Ailesinin ihtiyacı vardı ve onun görevi geri dönmekti. O yıllarda aile büyüklerinin söylediği söz, çoğu zaman tartışmaya açık bir karar değildi. Zehra da karşı çıkamadı. Belki içinde kalmak istediğini söyledi. Belki söylemeye cesaret edemedi. Belki de annesinin hastalığı karşısında kendi geleceğini düşünmenin bencillik olduğuna inandırıldı. Ne olursa olsun sonuç değişmedi. Olmak üzere olduğu kişiyi geride bır

rakmak zorunda kaldı. Eşyalarını topladığı gün kursun odaları her zamanki gibiydi. Dersler devam ediyor, arkadaşları konuşuyor, koridorlarda alışılmış ayak sesleri duyuluyordu. Hayat, Zehra'nın gidişiyle durmamıştı. Fakat onun için bir şey sona eriyordu. Kursun kapısından son kez çıktığında arkasında yalnızca bir bina, birkaç ders kitabı ve arkadaşlarını bırakmadı. Kendisine duyulan güveni, kazandığı başarıyı ve tamamlanmasına yalnızca bir yıl kalan geleceğini de orada bıraktı.

Köye döndü. Aynı dağlar, aynı yollar ve aynı ev onu yenisinden karşıladı. Sanki hiç ayrılmamış gibi hayat kaldığı yerden devam etti. Yapılacak işler, yerine getirilmesi gereken sorumluluklar ve evin değişmeyen düzeni onu bekliyordu. Fakat Zehra artık aynı Zehra değildi. Başka bir hayatın mümkün olduğunu görmüştü. İnsanın hiç tanımadığı bir şeyi özlemesi zordur. Oysa Zehra, kapısından döndürüldüğü hayatı tanımış, ona yaklaşmış, hatta bir süre içinde yaşamıştı. Bu yüzden unutamadı. Bazı yolların sonuna varılamaz. Ama yarım bırakılan yollar, insanın içinde uzun süre devam eder.